

גיל שוחט

משפט אייכמן

אופרה

ליברית מאת מוטי לרנר

עפ"י המחזה "משפט אייכמן" מאת מוטי לרנר

הליברית נכתב בהשראת אירועי אמת שהתרחשו במהלך משפט אייכמן בישראל ובגרמניה, אך הוא איננו שחזור דוקומנטארי שלהם. גם הדמויות המופיעות בו הן עיבוד דרמטי של דמויות שהיו מעורבות במשפט, אך הן אינן השתקפות מדויקת שלהן.

הדמויות

1. אדולף אייכמן (55) – יליד גרמניה. ב-1932 הצטרף למפלגה הנאצית ול-ס.ס. ב-1938 מונה לראש המחלקה לענייני יהודים, וניהל את השמדת יהודי אירופה - **טנור**.
2. גדעון האוזנר (46) – היועץ המשפטי לממשלה והתובע במשפט - **ברייטון**.
3. גבריאל בכ (34) – סגן פרקליט המדינה ועוזרו של האוזנר - **באס**.
4. שרה פריד (50) – יועצת לראש הממשלה – **מצו-סופרן**.
5. ד"ר הנס גלובק (63) – מנכ"ל משרד הקנצלר בבון. היה היועץ המשפטי של משרד הפנים בתקופת הרייך השלישי - **ברייטון**.
6. אנה פוגל (40) – קצינת מודיעין גרמנית, בת לאם יהודייה ואב קתולי. נשלחה לירושלים ע"י ד"ר גלובק לפקח על התנהלות המשפט - **סופרן**.
7. ד"ר רוברט סרוואציוס (72) – סנגורו של אייכמן. שירת כקצין תותחנים בוורמאכט. במשפטי נירנברג הגן על שר העבודה בממשלה הנאצית - **ברייטון**.
8. עו"ד ליזה גרוֹדֶה – (30) עוזרתו של ד"ר סרוואציוס – **מצו-סופרן**.
9. משה לנדוי (49) – שופט בבית המשפט העליון, ואב בית הדין - **באס**.
10. בנימין הלוי (51) – שופט - **שחקן**.
11. יצחק רווח (55) – שופט - **שחקן**.
12. ורה אייכמן (52) – אשתו של אייכמן – **מצו-סופרן**.

עדים

13. פֶנוֹ כהן (66) - **ברייטון**
14. אֶרְנֶה פרץ (50) - **סופרן**
15. משה בייסקי (39) - **טנור**
16. רבקה יוסלבסקה (45) - **סופרן**
17. אסתר גולדשטיין (42) – **מצו-סופרן**
18. יהודה בקון (31) - **טנור**
19. יחיאל דינור (51) - **טנור**
20. ז'ורז' נֶלֶר (55) - **טנור**
21. יואל ברנד (54) - **ברייטון**
22. אביבה פליישמן (40) – **מצו-סופרן**

דמויות מאירועי עבר במערכה ראשונה

Duetto פרק 15

23. אימא (22) – **סופרן**
24. חייל (25) **טנור**

Quartetto פרק 23

25. בת (15) – **סופרן**
26. אם (35) – **סופרן**

31 Terzetto e Coro פרק

27. חייל (25) – טנור
 28. ד"ר מנגלה (33) – טנור
 29. אחות (28) – סופרן

32 Duetto e Coro – פרק

30. סמל (30) – טנור
 31. שמש בית המשפט – שחקן

החלל

החלל מאפשר עלילה במיקומים שונים ובמקביל. במרכז הבמה נמצא בית המשפט ובו מושב השופטים, ספסלי התביעה וההגנה, ותא הזכויות של הנאשם. בקדמת הבמה ובצידיה נמצאים משרדי התביעה וההגנה, משרדה של שרה פריד, לשכתו של ד"ר ג'לובק, וחדר הפגישות בבית הכלא בו כלוא אייכמן. בעומק הבמה ישנו מסך להקרנה של כתוביות ושל סרטונים דוקומנטאריים המתכתבים עם עלילת המשפט.

מבנה העלילה

העלילה מתקדמת על פי התקדמות הדיון בבית המשפט המחוזי, אך לצרכי הבהרתה, מתרחשת החקירה הנגדית של אייכמן במקביל לעדויות ולא לאחריהן.

חומרים דוקומנטאריים

במהלך האופרה יוקרנו על המסך שבעומק הבמה סרטונים דוקומנטאריים המתארים השמדת יהודי אירופה. הסרטונים יוקרנו בין הפרקים השונים של ההאשמות נגד אייכמן: פעילותו לפני פרוץ המלחמה, פעילותו במזרח אירופה, בגטאות, במחנות הריכוז ובהונגריה. מטרת הסרטונים היא כפולה: לתת ביטוי ויזואלי לתהליך ההשמדה של יהודי אירופה, וליצור חלוקה של האופרה לפרקים, באופן שיבהיר לצופה את קו העלילה העיקרי.

מערכה ראשונה

1. CORO – מקהלת ניצולים.

מקהלה: אנחנו, אודים מוצלים מאש, ראינו במו עינינו את המוות בגטאות ובמחנות. הוא שלח גם אלינו את ציפורניו המשוחות ברעל. אמנם ניצלנו בעור שינינו, אבל עולמנו חרב. הרוע שמוטט אותנו, ממשיך לענות את נשמותינו. באנו להתבונן באיש שסובב את גלגלי מכונת ההשמדה, באנו לראותו חסר אונים, כורע על ברכיו ומבקש רחמים, באנו להסתכל בו בלי פחד, כדי להפיג את החרדה מפניו, כדי שלא ישלוט בנו, כדי שנוכל להמשיך לחיות.

שמש: בית המשפט!

אור על אולם בית המשפט. השופטים, צוות התביעה וההגנה במקומותיהם. הנאשם בתא הזכוכית. אור עולה על שרה פריד במשרד ראש הממשלה בירושלים, ועל ד"ר הנס גלובקה ואנה פוגל במשרד הקנצלר בבון. הם מאזינים לנאומו של האוזנר.

2. Aria di Hausner

האוזנר: במקום זה בו אני עומד לפניכם, שופטי ישראל, ללמד קטגוריה על אדולף אייכמן, אינני עומד יחידי. יחד איתי ניצבים כאן שישה מיליון קטגורים. אך הם לא יוכלו לשלוח אצבע מרשיעה כלפי תא הזכוכית ולקרוא כלפי היושב שם: אני מאשים. מפני שאפרם נערם בין גבעות אושוויץ ובשדות טרבלינקה, ונשטף בנהרות פולין. דמם זועק. אך קולם לא יישמע. אהיה על כן אני להם לפה, ואגיד בשמם את כתב האישום הנורא... (שתיקה קצרה) רצח, כבוד בית המשפט, איננו תופעה חדשה בתולדות האנושות. הוא ידוע לנו מימי קין והבל. אבל במאה העשרים נגלה לעינינו רצח מסוג חדש. רצח תעשייתי שתוכנן בידי ממשל שלם. קנוניית פשע אדירה שנרקמה בידי רוצחים מאחורי שולחנות כתיבה, ושותפו בה אלפים רבים בכל הדרגים. לא כלפי קרבן אחד, אלא כלפי אומה שלמה שנגדונה להשמדה... (חשכה בבית המשפט)

3. Recitativo

משרד הקנצלר בבון. גלובקה ואנה פוגל. גלובקה מכבה את הרדיו.

גלובקה: Verdammt. הוא לא מאשים רק את אייכמן. הוא מאשים את כל גרמניה. כולנו היינו חלק מ"קנוניית פשע אדירה ששותפו בה אלפים בכל הדרגים". כולנו "רוצחים מאחורי שולחנות כתיבה".

אנה פוגל: אנחנו לא צריכים לחשוש מן המשפט הזה, Mein Herr. דווקא ההכרה בפשעי העבר תסייע לנו לערוך חשבון נפש.

ג'לובק: אני רואה שהיהודייה שבך קמה לתחייה. אם את לא מסוגלת לפקח על המשפט הזה, אני אשלח מישהו אחר במקומך.

אנה פוגל: ההכרה בפשעי העבר, אדוני, תוכיח לעולם שהשתנינו.

ג'לובק: Frau Vogel, כבר חמש עשרה שנה אנחנו עושים הכל להשכיח את הפשעים האלה. המשפט הזה יהרוס את כל מה שהישגנו.

אנה פוגל: מה נעשה לגבי ההאשמות שאייכמן טָפַל גם עליך בחקירה שלו?

ג'לובק: אני לא דואג. מעולם לא פגשתי אותו. אף פעם לא הייתי חבר במפלגה הנאצית. ידיי נקיות.

4. Aria di Eichmann

כלא רמלה. חדר המפגשים של ההגנה עם אייכמן. נוכחים אייכמן, ד"ר סרוואציוס, ועו"ד ליזה גרוֹדָה.

אייכמן: התובע הלך שולל אחרי העדויות של ראשי ה-ס.ס. בנירנברג. הם הטילו עלי את האחריות להשמדה, כדי להציל את עורם. אני צריך לעמוד לדין במקום הפיהרר? במקום הרייכספיהרר הימלר? הייתי הקצין הכי נאמן שלהם. בסיוטים הכי גרועים שלי לא פיללתי שהם יבגדו בי. איזה סיכוי הם השאירו לי מול שופטים יהודים שנמלטו מגרמניה, ומבקשים נקמה?

5. Recitativo

סרוואציוס: אנחנו עדיין יכולים להציל אותך מתלייה. אם תטען שהיית פקיד בינוני, בדרגה בינונית, שמילאת פקודות...

גרוֹדָה: שלא נקטת בשום יוזמה, שמעולם לא העלית רעיונות משלך...

סרוואציוס: השופטים ישתכנעו שהאחריות שלך להשמדה הייתה מועטה.

אייכמן: יש להם פרוטוקולים של ישיבות בהן השתתפתי עם הדרגים הכי בכירים.

גרוֹדָה: בישיבות האלה אתה כמעט לא מדבר. לא מתווכח. לא דורש. לא מציע.

סרוואציוס: על בינוניות לא ממיתים. אל תיתן לגאוה שלך לשלוח אותך לגרדום.

6. Recitativo

לילה. משרדה של שרה פריד. שרה פריד, האוזנר ובך.

שרה פריד: בן גוריון ביקש ממך להבדיל בין גרמניה של היום לבין גרמניה הנאצית, גדעון. אתה הזכרת בנאום שלך את גרמניה בזמן המלחמה, ולא כינית אותה גרמניה הנאצית.

האוזנר: להבא, אני אקפיד יותר, שרה.

שרה פריד: ולגבי ד"ר גלובק, מנכ"ל משרד הקנצלר. בן גוריון מבקש שהוא לא יוזכר במשפט.
 האוזנר: יש לי מסמכים שקושרים בינו לבין אייכמן.
 שרה פריד: אם תזכיר אותו, הקנצלר אדנאואר יבטל את הסיוע שהוא הבטיח לנו.
 האוזנר: העולם עוקב אחרי המשפט הזה, שרה. אסור שהוא ייראה כמשפט ראווה שמתנהל על פי הוראות ראש הממשלה.
 שרה פריד: הממשלה החליטה על המשפט הזה. יש לו השלכות מדיניות, ולכן היא תמשיך לפקח עליו.

נכנסת אנה פוגל. פריד לוחצת את ידיה.

שרה פריד: Willkommen. (להאוזנר ובך) Frau Vogel, שליחתו של הקנצלר אדנאואר. (לפוגל) מר האוזנר. מר בך.
 אנה פוגל: תודה. הקנצלר מקווה שהמשפט יתנהל על פי הכללים המקובלים במדינות מתקדמות. זהו משפטו של נאשם אחד, ולא של חברה שלמה.
 האוזנר: אכן, יש בדינו רק נאשם אחד, אבל אנחנו נצביע על רבים אחרים ששיתפו איתו פעולה.
 שרה פריד: (לפוגל) על פי החוק אצלנו, בית המשפט דן אך ורק בנאשם שלפניו.
 אנה פוגל: הקנצלר מזכיר לכם את הבטחת ראש הממשלה לא להזכיר במשפט את ד"ר גלובק, מנכ"ל משרדו.
 האוזנר: (לפריד) ראש הממשלה נתן הבטחה כזאת?
 שרה פריד: אתה כבר מכיר את עמדתו.
 האוזנר: ד"ר גלובק היה היועץ המשפטי של משרד הפנים בממשלת הרייך. פרשנותו לחוקי נירנברג סיפקה את התשתית החוקית למעשיו של אייכמן. אני חייב לזמן אותו לעדות.
 אנה פוגל: אני מקווה מאד שלא תעשה את זה.

האוזנר קם ויוצא. בך יוצא אחריו. שתיקה.

אנה פוגל: Frau Fried, אני יהודייה, ניצולת מחנות, ואני מנסה לסייע לכם. אם ד"ר גלובק יוזכר במשפט, הוא יפעל נגדכם בנושאים החשובים ביותר.

Interludio .7

תמונת מעבר: קולאז' של קטעי סרטים דוקומנטאריים המציגים את הפעולות נגד יהודים בגרמניה בשנים 1933-1939.

8. Aria di Benno Cohen

בית המשפט. השופטים כבר בכיסאותיהם. התביעה וההגנה על ספסליהם. גם הנאשם בתא הזכוכית. על הקיר האחורי מופיעה כתובית: עדותו של עו"ד בנו כהן מברלין, יו"ר ההסתדרות הציונית בגרמניה.

בנו כהן: ואז מונה היטלר לראש ממשלה.

במהלך דבריו מתרחשות תמונות ללא מילים מליל הבדולח: הדי חלונות נשברים, אזרחים גרמניים שורפים ספרים, אנשי ס.ס. עוצרים יהודים, מכים יהודים, יהודי אחד נאבק להציל את ספרי פרויד והיינה, אך הוא נורה בידי איש ס.ס.

בנו כהן: הוא ביטל את החוקים שהגנו על זכויות אדם ועל חופש העיתונות. יהודים פוטרו, עסקיהם הוחרמו, ספריהם נשרפו, בכל יום נעצרו מאות ונשלחו למחנות. הוא חוקק את חוקי נירנברג: יהודי לא יכול להיות אזרח. לא יכול לכהן במשרה ציבורית. לא יכול לשאת אישה גרמניה. בנובמבר 38 התרחש "ליל הבדולח". מאות יהודים נרצחו, אלפי עסקים נבזזו, כל בתי כנסת נשרפו, רבבות נשלחו למחנות ריכוז. המוני יהודים התנפלו על השגרירויות כדי לקבל ויזות, אבל רק השגרירות הבריטית ניפקה כמה ויזות לארץ ישראל. אייכמן זימן אותי אליו: אני ראש המרכז להגירת יהודים. אם לא תשיגו ויזות, אתם תסיימו את חייכם בדכאן, בבוכנוואלד, בזקסנהאוזן.

9. Recitativo

הסנגור עובר לחקור את אייכמן. החקירה כבר בעיצומה.

סרוואציוס: Herr Eichmann, האם אתה יזמת את הגירת יהודי גרמניה? אייכמן: לא.
סרוואציוס: ומה הייתה עמדתך ביחס להגירה הזאת? אייכמן: קיוויתי שהיהודים יגיעו לארץ ישראל. חשבתי שזה פתרון הומני לעם חסר מולדת, כדי שיחדל לנדוד. לכן הקמתי את המשרד להגירת יהודים. הצלתי כך עשרות אלפים.
האוזנר: כבוד בית המשפט, זה שקר מתועב. פתאום האיש הזה נעשה ציוני? אני מבקש שהנאשם יצביע על יהודי אחד שהוא הציל.
לנדוי: מר האוזנר!

10. Duetto Eichmann & Vera

חדר ביקורים בכלא רמלה. שומר מכניס את אייכמן. שני מכניס את ורה. הם מציבים לוח זכוכית בין השניים, ונשארים לעקוב אחרי השיחה ביניהם, המתנהלת משני צידי לוח הזכוכית באמצעות מיקרופונים ואוזניות.

אייכמן: Wie geht es dir, Vera? איך הם מתנהגים אליך?

ורה: הם לא יודעים מי אני. נרשמתי במלון בשם נעוריי. מה שלומך, אתה?
 אייכמן: איך הילדים?
 ורה: הקטן שואל עליך כל הזמן.
 אייכמן: כשהוא ילמד לכתוב, תבקשי ממנו לכתוב לי.
 ורה: הגדולים גאים בך. הם עונדים צלב קרס על הזרוע בכל הזדמנות. גם
 החברים שלך בבואנוס איירס גאים בך. הם בטוחים שתצא זכאי.
 אייכמן: שופטים יהודיים לא יזכו אותי, ורה.
 ורה: קצינים בדרגה שלך נשפטו בנירנברג לשנתיים-שלוש.
 אייכמן: במשפט הזה יישמעו דברים שייפגעו בילדים. כדאי שהם ישנו את
 השמות שלהם. גם לך כדאי להשתחרר מהנישואים שלנו.

Aria di Vera .11

ורה: אני מכירה אותך יותר טוב מכל אדם בעולם. אני לא אעזוב אותך. עשית
 מה שצריך, אדולף. היהודים יזמו את המלחמה. הם כפו אותה עלינו.
 הפיהרר עצמו אמר שהם רצו להשמיד אותנו. לכן לא הייתה לנו ברירה,
 אלא להשמיד אותם. לכל עם יש זכות להגן על עצמו.

Interludio .12

**תמונת מעבר: קולאז' של קטעי סרטים דוקומנטאריים המציגים את הפעולות נגד
 היהודים בפולין לאחר כיבושה בידי הצבא הגרמני.**

Recitativo .13

**בית המשפט. הישיבה כבר בעיצומה. הנאשם, התביעה, וההגנה כבר תפסו
 את מקומותיהם.**

האוזנר: כבוד בית המשפט, זה סיכום ישיבה שהתקיימה ב-ס.ס. בספטמבר 39,
 ובה הוחלט על ריכוז יהודי פולין בגטאות. המסמך הזה מוכיח כי הנאשם
 ידע על תוכנית ההשמדה כבר בראשית המלחמה.
 אייכמן: כבוד בית המשפט, אני לא זוכר שהייתי בישיבה הזאת.
 סרוואציוס: הוא לא מופיע בפרוטוקול בין הדוברים.
 האוזנר: הנה רשימת המשתתפים. (מציג אותה) הנה שם הנאשם.
 אייכמן: (נבוך) גם אם הייתי בישיבה, תפקידי היה לרשום את הפרוטוקול.
 האוזנר: זה שקר מוחלט. אתה לא תצליח ליצור את הרושם שהיית פקיד קטן,
 כתבן. היית אחד ממתכנני ההשמדה. ידעת שכל יהודי פולין שאתה
 שולח למחנות יירצחו שם, ובכל זאת שלחת אותם לשם, ולכן אתה
 שותף לרציחתם.
 לנדוי: רק בית המשפט יפסוק היכן ומתי הנאשם שיקר.

14. Aria di Dr. Peretz

על המסך האחורי מופיעה כתובית: עדותה של ד"ר אַרְנֶה פֶּרֶץ, רופאה בגטו קובנה.

ד"ר פרץ: חיינו בגטו היו זולים מאד. הגרמנים ירו בכל מי שרצו. פעם פָּרַב שלא הרים את הכובע מול גרמני. פעם במי שחזר מעבודת הכפייה ותפוח אדמה נמצא בכיסו. כל יום הייתי תופרת אברי מין של נשים שהגרמנים חיפשו בתוכן אוכל. ב-1942 הם אסרו על נשים ללדת. נשים שהרו, ביקשו לעשות הפלות. נשים שילדו בחשאי, היו מתחפרות בכריות, כדי שלא ישמעו את הצעקות שלהן. אבל הגרמנים גילו את התינוקות וחנקו אותם.

15. Duetto Mother & Soldier

לבמה נכנס חייל גרמני האוחז שני תינוקות בידיו. אימם של התינוקות רצה אחריו.

אימא:	תן לי אותם. תן לי אותם. אלה הילדים שלי...
חייל:	את יכולה לבחור אחד.
אימא:	אחד?!
חייל:	!Schneller

היא לא מסוגלת להחליט. החייל פונה לצאת עם התינוקות. היא ממהרת אחריו בבכי. החייל משליך את התינוקות לתוך משאית בלתי נראית.

16. Recitativo

לנדוי: ד"ר סרוואציוס, האם יש לך שאלות אל העדה?
סרוואציוס: Nein, mein Herr, אבל לתשומת ליבו, העדה כלל לא הזכירה את הנאשם.

על הקיר האחורי מופיעה כתובית: ד"ר משה בייסקי מן העיר דז'יאלושיצה בפולין.

בייסקי: כשהגרמנים כבשו את העיירה, הם שלחו את הורי למחנה בלז'ץ'. לא ראיתי אותם יותר. אָחִי ואני נשלחנו למחנה פלאשוב. שם העמסנו פחם על קרונות מבוקר עד לילה. מי שנחלש הוכה למוות. כשחזרנו למחנה, צעדנו בֶּשְׂבִיל מול הצריף של המפקד.

אסירים צועדים בשביל במחנה. מפקד המחנה יורה בהם באקדחו לשם שעשוע.

לנדוי: ד"ר סרוואציוס, האם יש לך שאלות אל העד?

סרוואציוס: Nein, mein Herr.. אבל אני חוזר ומפנה את תשומת ליבו לכך שגם...
לנדוי: מר האוזנר, עליך להדריך את העדים שלך להתמקד אך ורק באירועים
הקשורים למעשיו של הנאשם.

17. Recitativo

משרד הקנצלר בבון. גְלוֹבְקֶה ואנה פוגל.

גְלוֹבְקֶה: אי אפשר ללחוץ על הישראלים לקצר את המשפט הארוך הזה? הקנצלר
כבר שמע שהתובע שם עומד לזמן אותי לעדות.
אנה פוגל: Frau Fried מפעילה על התובע לחץ כבד מאד, Mein Herr.
גְלוֹבְקֶה: הכנתי תיק בשבילה. (נותן לה) הם צריכים לדעת שלולא המאמצים
שלי, הסנקציות נגד היהודים היו הרבה יותר קשות. אם היא לא תבטל
את הזימון שלי, נעצור את השילומים לניצולים שחיים שם.
אנה פוגל: נעצור את השילומים?! זה בלתי אפשרי, אדוני. הניצולים כבר סבלו
מספיק.
גְלוֹבְקֶה: הם ימשיכו לקבל שילומים ברגע שהזימון שלי יבוטל. אם הוא לא
יבוטל, נקפא גם את עסקאות הנשק שעשינו איתם.
אנה פוגל: הקנצלר אישר את זה? הם זקוקים לטנקים ולתותחים.

18. Aria di Globke

גְלוֹבְקֶה: Frau Vogel, כשהישראלים מאשימים אותי, הם מאשימים את כל
פקידי המדינה ששירתו את הרייך. הפקידים האלה זכאים לדעת שהם
אינם פושעי מלחמה. הילדים שלהם קוראים על המשפט בעיתונים. הם
חוקרים, מוקיעים את ההורים, והמשפחות שלהם מתפרקות. גם שלי.

19. Recitativo

חדר ביקורים בכלא רֶמְלֶה. לילה. ורה ואייכמן יושבים משני צידי לוח הזכוכית.
השיחה מתנהלת באמצעות מיקרופונים ואוזניות.

אייכמן: אני מקווה שהעדויות היום לא דיכאו אותך.
ורה: כולם סביבי בכו. כמה נשים התעלפו. למה לא אמרת שהעדים האלה
משקרים?
אייכמן: לא ידעת שיהודי פולין הושמדו?
ורה: ידעתי מה שהיה כתוב בעיתונים. מה שהפיהרר אמר בנאומים שלו.
פתאום אני רואה את היהודים האלה בבית המשפט. פתאום יש להם
פנים. אף פעם לא סיפרת לי דברים כאלה.

- אייכמן: ודאי שסיפרתי לך.
 ורה: Wann? שמעתי שמועות בכנסייה. השכנים פטפטו מאחורי הגב.
 חשבתי שזאת רכילות. שהם מקנאים במכונית. בנהג. במתנות שהבאת לילדים.
 אייכמן: סיפרתי לך בכל פעם שחזרתי מהמזרח.
 ורה: גם על הזקנים, הנשים והילדים?
 אייכמן: לא תמיד ידעתי את הפרטים.
 ורה: אבל לך לא היה שום קשר לרציחות האלה. נכון?
 אייכמן: Natürlich nicht. אף פעם לא הכיתי יהודי. לא פצעתי ולא הרגתי.
 התרחקתי מהם ככל שיכולתי, כדי לא לראות אותם. את לא מאמינה לי?
 ורה: ודאי שאני מאמינה.
 אייכמן: אני מקווה מאד. אני לא יכול לסמוך על אף אחד כאן, ורה. אם גם את תפקפקי בי, אני אעשה מה שהפיהרר עשה כדי להתחמק ממשפט.
 ורה: שלא תעז אפילו לחשוב על זה.

20. Recitativo

לילה. משרד התביעה. סרוואציוס ועו"ד ליזה גרוֹדָה.

- גרוֹדָה: ד"ר סרוואציוס, אני לא בטוחה שאני מסוגלת להמשיך להגן על האיש הזה. סיפורי העדים שוברים אותי. היום כמעט קמתי וברחתי.
 סרוואציוס: אני רואה כמה קשה לך.
 גרוֹדָה: כשהצעף לי להצטרף אליך, חשבתי שהוא היה פקיד קטן, שחֶלְקוֹ ברצח יהודים היה מוגבל. היום קשה לי מאד להגן עליו.
 סרוואציוס: אנחנו מגנים עליו כדי לחשוף את המעשים שלו. כדי לשאול איך רבים כל כך מאיתנו לקחו בהם חלק.
 גרוֹדָה: ויש לך תשובה לשאלה הזאת?

21. Aria di Servatius

- סרוואציוס: אני חושש שאחפש כל חיי. בדור שלי השתבש אצלנו המנגנון הזה שאנחנו קוראים לו מצפון. בכל מקום בעולם המצפון אומר לאדם "לא תרצח". אצלנו הוא אמר: אם תרצח תהיה אזרח טוב. אם תרצח תשרת את המולדת. את הגזע. את הפיהרר. אם את רוצה להבין איזה קרה, את חייבת להישאר כאן עד סוף המשפט.

Interludio .22

תמונת מעבר: קולאז' של קטעי סרטים דוקומנטאריים המציגים את פעולות
האיינזצקומנדו נגד היהודים במזרח אירופה בשנים 1941-1943.

Quartetto – Yoselevska, Mother, Daughter, Soldier .23

על המסך האחורי מופיעה כתובית: עדותה של רבקה יוסלבסקה מן העיירה פוהוסט
שבפולין.

יוסלבסקה: כל היום עמדנו בכיכר. בלי אוכל. בלי מים. הילדים בכו מרעב. בערב
הגיעו משאיות. פקדו עלינו לעלות. שלושה קילומטר מן העיירה הייתה
גבעה ולידה בור. כשהגענו, ראינו בתוכו שורות של מאות יידן ערומים
שכבר נורו...

בור הריגה בפולין. אם ובתה בבגדי שבת. חייל גרמני מכוון אליהם את רובהו.

בת: מוטער, לָמָּה הלבשת אותי בבגדי שבת? לָמָּה את לא עונה, מוטער? לָמָּה
אנחנו מחכים? בואי נברח.
אם: כבר ראיתי מה קרה למי שניסה לברוח.
חייל: התפשטו. Schnell. אל תתביישו... (האם ובתה מתפשטות. הוא פונה
לאם) במי לירות קודם? כך או בילדה?

היא לא עונה. הוא יורה בילדה. האם תופסת ומחבקת אותה. החייל יורה בראש האם.

יוסלבסקה: נפלנו לתוך הבור. אנשים נפלו עלינו. התחלתי להיחנק. זזתי כדי למצוא
אוויר. לא היו לי כוחות. היא נשמטה מידיי. ובכל זאת הרגשתי שאני
מתרוממת מעל האחרים. אנשים מושכים אותי למטה. מכים. שורטים.
ואני מנסה לנשום. כשיצאתי, הגרמנים כבר לא היו שם. עוד כמה
אנשים יצאו אחרי. גם נשים וילדים. כולם מכוסים בוך ודם. אי אפשר
היה להכיר אותם. כל הזמן נשמעו מתוך הבור צעקות. הוציאו אותי...
הוציאו אותי... התחלתי לצעוק אל הבת שלי. מְרָקָה! מְרָקָה! בבוקר
באו הגרמנים והתחילו לירות ברוחות הרפאים שיצאו מן הקבר.
בלילה חזרתי אל הקבר. רציתי להיכנס לתוכו ולמות. חפרתי בידיים,
אבל האדמה כבר התקשתה מהדם...

Recitativo .24

היא משתתקת. דממה כבדה בבית המשפט. כעבור רגע לנדוי מתעשת.

לנדוי: ד"ר סרוואציוס, האם יש לך שאלות אל העדה?
 סרוואציוס: Nein, mein Herr. אבל אני חייב לציין שהנאשם לא היה מעורב בכלל בפעולות ה-ס.ס. בפולין. הוא עסק אך ורק בתיאום רכבות. אבל ידעת שהיהודים שהובלת ברכבות האלה יירצחו.
 האוזנר: אני התנגדתי לרצח יהודים, אדוני. חשתי סלידה נוראה ממעשי הטבח ליד הבורות. במו עיני ראיתי סילוני דם פורצים מתוך הבורות האלה.
 אייכמן: כשראיתי יהודים מומתים בגז, התחננתי למפקדים שלי: אל תשלחו אותי לשם. שילחו משהו חסון יותר. אינני יכול לישון בלילות.
 האוזנר: גם זה שקר מתועב. בכל הדיונים על גירוש היהודים הוא לא מחה אף פעם על הרציחות ההמוניות האלה. (מראה בפרוטוקולים) לא בדיון על גירוש יהודי ורשה או גדנסק, לא בדיון על גירוש יהודי קראקוב, או ביאליסטוק, או... (נדהם) לבוב... עיר הולדתי...אלוהים אדירים... בדיון הזה הוא שולח את בני משפחתי למחנה פּוֹלֶנְץ'... את כולם... הדודים שלי... הדודות... הבנים והבנות שלהם... הנכדים... הנכדות... (גרונן נחנק)
 לנדוי: מר האוזנר? מר האוזנר?
 שמש: בית המשפט!!

25. Recitativo

משרד ההגנה. עו"ד ליזה גרוֹדָה לבדה. בך נכנס.

בך: Gutten Abend.. אלה עוד כמה מסמכים שאספנו לקראת הדיון של מחר.
 גרוֹדָה: Danke. אני אקרא אותם מיד.
 בך: אגב, ראיתי מה עבר עלייך היום בזמן העדות של גברת יוסלבסקה.
 גרוֹדָה: רבים בגרמניה הגיבו כמוני, כשהם ראו את החדשות.
 בך: אני רוצה מאד להאמין בכך.
 גרוֹדָה: גרמניה השתנתה. רבים מאלה שטענו שלא ידעו, מודים שידעו. הם גם מודים שלא רק כמה סדיסטים מן ה-ס.ס. ביצעו פשעים נגד יהודים.
 בך: גברת גרוֹדָה, גם אם השינוי הזה מתרחש, הטיעונים שלכם בבית המשפט לא תורמים לו.
 גרוֹדָה: למה אתה מתכוון? אתה חושב שאני מְגִינָה על אייכמן, כי אני מְגִינָה על המעשים שלו?
 בך: אתם לא מְגִינִים על המעשים שלו, אבל לא שמעתי אתכם מְגַנְּים אותם. אף גרמני לא שמע אתכם מְגַנְּים אותם. (יוצא)

Recitativo .26

משרדה של שרה פריד. נוכחים שרה פריד, האוזנר ואנה פוגל, המחזיקה בידה את תיק המסמכים שקיבלה מגלופקה.

אנה פוגל: מר האוזנר, הפרוטוקולים האלה מעידים שד"ר גלופקה התנגד לסנקציות נגד היהודים, ולכן אין טעם לזמן אותו לחקירה.

האוזנר: ד"ר גלופקה היה מראשי המערכת המשפטית של הרייך. הוא יצטרך להסביר איך אדם במעמדו נשפך בדמגוגיה של היטלר, ואיבד את שיקול הדעת המוסרי שלו. בלעדי שיתוף הפעולה של פקידים בכירים כמוהו, יהודים לא היו מגורשים למחנות.

שרה פריד: המערכת המשפטית של הרייך לא עומדת כאן למשפט.

האוזנר: אבל חשיפת הכשלים שלה תוכיח לעולם, שמערכת משפטית שמגינה על זכויות אדם, יכולה למנוע זוועות כמו אלה שביצע הרייך.

אנה פוגל: לידעתך, מר האוזנר, אם תזמין את ד"ר גלופקה להעיד, ממשלת גרמניה תעצור את השילומים לניצולים שחיים בישראל.

האוזנר: סליחה! Frau Vogel, הימים בהם גרמני מאיים על יהודי חלפו מן העולם. כדאי שגם ד"ר גלופקה יבין את זה. (יוצא)

Interludio .27

תמונת מעבר: קולאז' של קטעי סרטים דוקומנטאריים על וועידת ואנזה.

Recitativo .28

בית המשפט. השופטים, התביעה, ההגנה והנאשם כבר במקומותיהם.

האוזנר: כבוד בית המשפט, בוועידת ואנזה התקבלה ההחלטה להשמיד את כל יהודי אירופה. הנאשם היה שותף לתכנון הוועידה הזאת. הוא ניסח את ההזמנות למשתתפים, והוא גם שלח אותן.

אייכמן: כבוד בית המשפט, לא היה לי שום חלק בתכנון הוועידה. ב-1940 ה-S.O. ראה שמדינות העולם מסרבות לקבל יהודים משטחי הרייך, והוא החליט לתכנן את הפתרון הסופי של הבעיה היהודית בתוך הרייך. אתה עצמך הודית במשטרה שכתבת את החלטת הוועידה על הפתרון הסופי: (קורא מהפרוטוקול) אנחנו נפנה את כל יהודי אירופה למחנות עבודה במזרח, ושם יינתן להם "טיפול מתאים".

אייכמן: לא כתבתי את החלטה הזאת. הכנתי חומר רקע. הצגתי נתונים... והנתון העיקרי היה שישנם 11 מיליון יהודים באירופה. ישבתם מול האח, בוילה על חוף האגם, פתיתי שלג צנחו על צמרות העצים, אכלתם קוויאר, שתיתם שמפנייה, והחלטתם להשמיד אותם.

- אייכמן: אני לא החלטתי שום דבר, אדוני. המשתתפים בוועידה היו נציגים בכירים של משרדי הממשלה. אני הייתי בדרגה נמוכה מכולם. לא נאמתי. לא נשאלתי שאלות. בסך הכל רשמתי את הפרוטוקול.
- האוזנר: רק רשמת פרוטוקול?! בסוף הוועידה אתה מתמנה להיות האחראי על "הפתרון הסופי"!
- אייכמן: כבוד בית המשפט, מוניתי לתאם בין המשרדים השונים. התרומה שלי בוואנזה הייתה קטנה מאד. בכירי הממשל שהשתתפו בה קיבלו את "הפתרון הסופי" ללא כל הסתייגויות. אם הם לא מצאו בו שום פגם, מי אני שאתנגד לו?

Recitativo .29

משרדה של שרה פריד. שרה פריד ואנה פוגל. ערב.

- אנה פוגל: Frau Fried, היום נשמעו בבית המשפט טענות מפורשות שכל משרדי הממשלה של הרייך היו שותפים ל"פתרון הסופי".
- שרה פריד: אלו היו טענות של ההגנה, Meine Dame.
- אנה פוגל: אתם לא משאירים לנו ברירה. אנחנו נאלצים לעצור גם את עסקאות הנשק איתכם.
- שרה פריד: זה יפגע בביטחון שלנו. בכל יום עלולה לפרוץ כאן מלחמה.
- אנה פוגל: והמשפט הזה פוגע בביטחון שלנו. (פונה לצאת)
- שרה פריד: Frau Vogel, כשחתמנו על עסקאות הנשק האלה, התחייבנו להכיר בכך שגרמניה השתנתה. שיש היום גרמניה אחרת. אם לא נקבל את הנשק, לא נוכל לקיים את ההתחייבות הזאת.
- אנה פוגל: יצאת מדעתך? ד"ר גֶלוֹפֶקֶה לא ידחה את עסקאות הנשק. הוא יבטל אותן. (שתיקה) עזרי לי לעזור לכם. כבדו את ההבנות בינינו, ותקבלו את הנשק. את לא מתארת לעצמך כמה אני מסתכנת למענכם, מול עשרות פקידים, שעדיין חושבים שהם עובדים בשביל הרייך.

Interludio .30

תמונת מעבר: קולאז' של קטעי סרטים דוקומנטאריים המציגים את ההשמדה התעשייתית של יהודים באושוויץ.

31. Terzetto e Coro, Goldstein, Mengele, Sister

בית המשפט. השופטים, התביעה, ההגנה והנאשם כבר במקומותיהם. על המסך האחורי מופיעה כתובית: עדותה של אסתר גולדשטיין מקושיצה, הונגריה.

גולדשטיין: כשהרכבת הגיעה לאושוויץ ירדנו מהקרונות המומים ומבוהלים. בשלושת ימי הנסיעה לא אכלנו ולא שתינו. בקושי עמדנו שם על הרמפה. אבא שלי והאחים שלי בצד אחד. אימא שלי, האחיות שלי ואני בצד שני. אחותי הנשואה החזיקה את שני הילדים שלה בידיים. פתאום הופיע מלאך המוות. ד"ר מנגלה.

ד"ר מנגלה נכנס ומבצע סלקציה בין חברי המקהלה.

מנגלה: Sie hier. Du bist dort. Sie hier. Du bist dort (לאחותה של גולדשטיין) אָתָּ, תני את הילדים שלך לאימא שלך.
אחות: הם שלי. אני לא אתן אותם.
מנגלה: אם את רוצה לחיות, תני לה את הילדים.
אחות: עזוב אותם!! אל תיגע בהם!!!

אבל מנגלה תולש את הילדה מידי האחיות ונותן לאימא, לוקח בכוח את הבן והולך.

גולדשטיין: יותר לא ראינו את הילדים. גם לא את אימא שלי, לא את אבי והאחים שלי. כולם מתו בתוך שעותיים. בָּגָז. אחותי חיה. אני מספרת את הסיפור שלה, כי היא לא מסוגלת לספר אותו בעצמה.

32. Duetto e Coro – Bakon, Sergeant

על המסך האחורי מופיעה כתובית: עדותו של יהודה בקון מן העיר מורבסקה-אוסטרבה בצ'כוסלובקיה.

בקון: כאשר הגיע טרנספורט, הם הובילו את האנשים אל תאי הגזים. בחוץ היה שלט "בית מרחץ". בהתחלה הכניסו אותם אל חדרי ההתפשטות. בצד היו קולבים עם מספרים.

סמל פונה למקהלה.

סמל: תזכרו את המספר של הקולב, כדי שאחר כך תמצאו את הבגדים.
מקהלה: מים. תנו לנו מים. לא שתינו יומיים.
סמל: Schneller! אחרי המקלחת תקבלו קפה בצריף.
בקון: והם מיהרו אל תא הגזים. אמנם היו שם מקלחות בתקרה. אבל לא היו בהן חורים למים. הן נועדו להרגיע. כשהדלתות נסגרו, סמל ס.ס. הזרים

את הגז דרך צינור מלמעלה. אחרי חצי שעה הזונדרקומנדו פתחו את הדלתות והוציאו את הגופות אל הקרמטוריום. ואחר כך אנחנו, הילדים, הוצאנו את האפר מהתנורים עם מגרפות.

Aria di Dinur .33

על מסך אחורי מופיעה כתובית: עדות הסופר יחיאל דינור, יליד סוסנוביץ' שבפולין.

דינור: הייתי שם בערך שנתיים. בפלנטה הזאת, אושוויץ, אין הזמן שם כפי שהוא על כדור הארץ. כל שָׁכָר רגע הולך שם על גלגלי זמן אחר. לתושבי הפלנטה הזאת לא היו שמות. לא היו להם הורים. לא היו להם ילדים. הם לא לבשו כדרך שלובשים כאן. הם לא נולדו שם ולא הולידו. נשמו לפי חוקי טבע אחרים. הם לא חיו לפי חוקי העולם הזה ולא מתו לפיהם. השם שלהם היה המספר קצטניק. אני עומד היום כאן לפניכם הודות לשבועה שנשבעתי להם שם לספר את קורותיהם. הם הלכו ממני. ובמבט עינינו הייתה השבועה הזאת... אני רואה אותם. אני רואה אותם. הם מסתכלים בי... אני רואה אותם עומדים בתור אל ה... (משתתק)

דינור מתעלה. האוזנר ובך ממהרים אליו. אך שני שוטרים מפנים לפנות אותו החוצה באלונקה. השופט לנדוי נסער, והוא מכה בפטישו.

Recitativo .34

לנדוי: מר האוזנר, אני נאלץ להפסיק את הישיבה...
האוזנר: כבוד השופט, ראית במו עיניך את נשמתו המעונה של העד. כוחו לא עמד לו, והוא לא הצליח להטיח את האֶשְׁמוֹתָיו בנאשם. חובתי להיות לו לפה, ולהטיח אותן במקומו. וחובת בית המשפט הזה היא להקשיב להן. (פונה לאייכמן) זה דו"ח של הקצין הממונה על ייצור גז המוות. לפי הדו"ח הזה, הסגן שלך הזמין אצלו מאה ק"ג גז כזה. האם ידעת על כך? Nein, mein Herr. אייכמן:
האוזנר: כבוד בית המשפט, הסגן שלו לא היה מעז להזמין גז מוות בלי ידיעתו. סרוואציוס: כבוד בית המשפט, הנאשם איננו חתום על המסמך הזה. אייכמן: כבוד בית המשפט, מעולם לא רכשתי גז עבור אושוויץ. רצח היהודים בגז הוא הפשע הגדול ביותר בתולדות האנושות. ידעתי עליו, אבל לא השתתפתי בו. לו הייתי נדרש להיות שותף לפשע הזה, הייתי יורה בעצמי. אני עסקתי בהובלה. Nur im Transport!...
האוזנר: לא היית חייב להוביל יהודים אל מותם. יכולת לבקש העברה ליחידה אחרת. אבל לא ביקשת. לא ביקשת כי זאת הייתה התקופה היפה בחיך. אמרת לֶסְגָנְךָ בברלין כי גם אם גרמניה תובס במלחמה, אתה תקפוז בשמחה לקברך בידיעה שמותם של שישה מיליון יהודים רובץ על מצפונך...
אייכמן: כבוד השופט, ראית במו עיניך את נשמתו המעונה של העד. כוחו לא עמד לו, והוא לא הצליח להטיח את האֶשְׁמוֹתָיו בנאשם. חובתי להיות לו לפה, ולהטיח אותן במקומו. וחובת בית המשפט הזה היא להקשיב להן. (פונה לאייכמן) זה דו"ח של הקצין הממונה על ייצור גז המוות. לפי הדו"ח הזה, הסגן שלך הזמין אצלו מאה ק"ג גז כזה. האם ידעת על כך? Nein, mein Herr. אייכמן:
האוזנר: כבוד בית המשפט, הסגן שלו לא היה מעז להזמין גז מוות בלי ידיעתו. סרוואציוס: כבוד בית המשפט, הנאשם איננו חתום על המסמך הזה. אייכמן: כבוד בית המשפט, מעולם לא רכשתי גז עבור אושוויץ. רצח היהודים בגז הוא הפשע הגדול ביותר בתולדות האנושות. ידעתי עליו, אבל לא השתתפתי בו. לו הייתי נדרש להיות שותף לפשע הזה, הייתי יורה בעצמי. אני עסקתי בהובלה. Nur im Transport!...
האוזנר: לא היית חייב להוביל יהודים אל מותם. יכולת לבקש העברה ליחידה אחרת. אבל לא ביקשת. לא ביקשת כי זאת הייתה התקופה היפה בחיך. אמרת לֶסְגָנְךָ בברלין כי גם אם גרמניה תובס במלחמה, אתה תקפוז בשמחה לקברך בידיעה שמותם של שישה מיליון יהודים רובץ על מצפונך...

לנדוי: (בכעס) מר האוזנר, הישיבה הסתיימה!!

Finale – Coro e Solista .35

אימא מפרק 15 והמקהלה – נשמות הילדים.

אימא: היכן ילדיי? (פונה לקהל) ראיתם את הילדים שלי?
מקהלה: נחכה לך בגן העדן.

סוף מערכה ראשונה

מערכה שניה

36. Coro – מקהלת הניצולים

בית המשפט. התביעה וההגנה במקומותיהם. אייכמן בתא הזכוכית. תוך כדי שירת המקהלה נכנסים השופטים ומתיישבים.

מקהלה: אנחנו, האודים המוצלים מאש, חיים כאן יום-יום את הזוועות שעברנו על בשרנו באותם ימים נוראים. זוועות שפחדנו לזכור ופחדנו לספר. קיווינו לראות את האיש הזה נחשף, מוקע, מובס, ועולה על המוקד. קיווינו להתגבר על האימה והפחד ששולטים בנו מאז. והנה אנחנו רואים אותו מישיר מבט אל השופטים בלי מורא, בלי חשש, בעזות פנים, במצח נחושה. בטוח בניצחונו. אנחנו רואים, ונתקפים חרדה. קיווינו שהמלחמה הנוראה ההיא תסתיים עבורנו, ועכשיו ליבנו אומר שהיא לא תסתיים לעולם. שנאלץ להילחם על שפיותנו עד קץ כל הדורות.

37. Recitativo

שמש: בית המשפט!!!
לנדוי: בבקשה, אדוני היועץ המשפטי.
האוזנר: כבוד בית המשפט, העדויות המזעזעות שהבאנו מוכיחות שהנאשם השתתף בתכנון הגטאות ומחנות ההשמדה בהם נרצחו מיליוני יהודים. הוא היה אחראי להובלת היהודים האלה אל מותם. הוא אף סיפק את הגז לאושוויץ. לטענתו הוא פעל בגלל הפקודות שקיבל. האם הנאשם יכול סוף-סוף להסביר לבית המשפט מדוע הוא ציית לפקודות האלה? כיצד הוא נימק לעצמו את חוקיותן?

סרוואציוס: כבוד בית המשפט, הנאשם לא צריך להסביר את חוקיות הפקודות שקיבל. בכירי מערכת המשפט של הרייך צריכים להסביר אותה. ביניהם למשל הד"ר גלופקה, שמנהל היום את משרד הקנצלר. אני מבקש שבית המשפט יזמן את ד"ר גלופקה להסביר את הבסיס החוקי להקמת הגטאות ומחנות המוות.

האוזנר: התביעה מצטרפת לבקשת ההגנה. אכן, הפרשנות של ד"ר גלופקה לחוקי נירנברג יצרה את הבסיס החוקי לריכוז היהודים בגטאות, אבל אנחנו נוכיח שלנאשם אסור היה לציית לחוקים האלה.

אייכמן: כבוד השופט, ריכוז היהודים בגטאות לא נבע מחוקי נירנברג, אלא מהוראה מפורשת של הפיהרר. הוראה כזאת הייתה חוק עליון, שאי אפשר היה לא לציית לו.

לנדוי: הנאשם לא יתערב בדיון, אלא אם הוא מתבקש! (לתביעה ולהגנה) אני מאשר בזאת את הזמנת ד"ר גלופקה לעדות.

Recitativo .38

משורד הקנצלר בבון. גלופקה ואנה פוגל.

גלופקה:	(בזעם) Verdammt. אני לא אתייצב בבית משפט בישראל. אם יאשימו אותי, יאשימו אחרי מאות פקידי ממשלה שלנו. הפעם הם ישלמו מחיר כבד על חוצפתם. תודיע להם שאנחנו מפסיקים את מימון בניית הכור הגרעיני שלהם.
אנה פוגל:	אני חושבת שהצעד הזה מרחיק לכת, Mein Herr.
גלופקה:	אם הם רוצים שנממן את בניית הכור הזה, הם צריכים לבטל את ההזמנה שלי להעיד.
אנה פוגל:	ד"ר גלופקה, אני לא אודיע להם בלי אישורו של הקנצלר.
גלופקה:	הנה הוא. (מראה לה מסמך)
אנה פוגל:	אני לא יכולה לתת יד למהלך הזה. אני מבקשת להיפגש עם הקנצלר. הם זקוקים לנשק גרעיני. מי כמוך יודע למה.
גלופקה:	הקנצלר עסוק, Frau Vogel. קחי בחשבון שאם תאלצי אותי לפטר אותך, האינטרסים של ישראל ייפגעו. (בתסכול) בירושלים חושבים שלא ראיתי איך חוקי נירנברג סוללים את הדרך לאושוויץ. ראיתי היטב. אבל האכזריות של המפלגה הנאצית הייתה נוראה. מי שהתבטא נגדה, נשלח מיד למחנה ריכוז, נחקר, עונה, נרצח. חברה שלמה התמסרה לתעמולה על העליונות הגזעית שלנו וצייתה למפלגה. עשיתי מה שיכולתי. לו פרשתי, החקיקה שלה הייתה הרבה יותר מפלצתית. יום אחד היהודים יודו לי על מה שעשיתי למענם.

Recitativo .39

בית הכלא. חדר המפגשים של ההגנה עם אייכמן, אייכמן, סרוואציוס וגרוקה.

סרוואציוס:	השופטים כבר הבינו שהתפקיד שלך בהשמדה היה קטן. עכשיו אתה צריך להתייצב מולם, ולהטיל את כל האשמה על היטלר ועל המפלגה הנאצית. אתה צריך לומר שבסוף המלחמה ראית את הזוועה שהם המיטו על אירופה, ולכן התפכחת ונטשת אותם.
גרוקה:	ההתפכחות שלך תִּקַּל על אנשי ס.ס. נוספים להביע חרטה. כך גם תִּקַּל מאד על גרמניה לקבל אותך אחרי שתשתחרר.
אייכמן:	כבר אמרתי שרצח היהודים הוא הפשע הגדול ביותר בהיסטוריה.
גרוקה:	אתה חייב להעיד מי אשם בו.
סרוואציוס:	והאשם העיקרי הוא הפיהרר. תגיד שבסוף המלחמה התברר לך שהוא חולה נפש. מגלומן היסטרי שסובל מהתקפי זעם. שבכל תמונה בעיתון ראית בעיניים שלו שהוא חי על הורמונים...
אייכמן:	זה מה שאתה חושב עליו?
סרוואציוס:	כדאי שתגיד בבית המשפט שזה גם מה שאתה חושב.

אייכמן: אני לא יכול לבגוד בו. מותו לא שיחרר אותי מן השבועה אליו. אני לא מסוגל לאכזב מיליוני גרמנים שמאמינים בו. שעדיין בטוחים שגרמניה תתגבר על תבוסתה. שהיא תחזור שוב לנצח.

40. Aria di Hausner

משרד התביעה. לילה. האוזנר ובך.

האוזנר: כל העולם חושב שהראיות שלנו משכנעות. מלבד השופטים. אייכמן עוד ישכנע אותם שגם הוא קורבן של היטלר. אם לא נצליח להרשיע אותו, לא נרשיע אף פושע מלחמה אחר. מה נגיד לנספים? מה נגיד לניצולים? אפילו את האחריות שלו להשמדה באושוויץ לא הצלחנו להוכיח. בסוף המשפט נצטרך לבקש ממנו סליחה שהעמדנו אותו לדין.

41. Recitativo

בך: אם אתה חושב שלא הוכחנו את חלקו בהשמדה באושוויץ, אז אנחנו צריכים להביא עוד עדים על העינויים שעברו במשלוחים. על אלה שגססו בקרונות הפקר...
האוזנר: השופטים כבר מאסו בעדים האלה.
בך: יש לנו עד שהיה נוכח במשלוחי הילדים מפאריס.
האוזנר: גם העד הזה לא פגש את אייכמן.
בך: אבל יש לנו מסמכים שקושרים את אייכמן לילדים האלה.

42. Recitativo

נכנסות שרה פריד ואנה פוגל.

שרה פריד: הקנצלר אדנאואר עצר את המימון לבניית הכור הגרעיני שלנו.
אנה פוגל: אם לא תזמנו את ד"ר גלופקה, נחדש אותו מיד בתום המשפט.
האוזנר: אני מוכן לכתוב לקנצלר. אני מוכן להיפגש איתו. החקירה של ד"ר גלופקה תאפשר לו לחזק את המערכת המשפטית שלכם. לבסס את זכויות האדם...
אנה פוגל: הקנצלר לא זקוק לייעוץ שלך בענייניה הפנימיים של גרמניה.
שרה פריד: **(בזעם)** אנחנו לא נפסיק לבנות את הכור, אפילו אם נצטרך להפסיק את המשפט הזה. מי בכלל שמע על גלופקה לפניו? על גופתי המתה אתם תזמנו אותו לחקירה. **(יוצאת אחרי פוגל)**

האוזנר: אנחנו לא נוותר לַגְלוּבְּקָה. אם לא נחקור אותו במשפט הזה, נחקור אותו במשפט הבא, או בַּזָּה שאחריו. משפטים צריכים לדעת שהם נועדו להגן על זכויות אדם. לא להפר אותן.

interludio .43

תמונת מעבר: קולאז' של קטעי סרטים דוקומנטאריים המציגים את גירוש יהודי צרפת לאושוויץ.

Recitativo .44

בית המשפט. על מסך אחורי מופיעה כתובית: עדותו של פרופ' ז'ורז' וֶלֶר, רופא מפאריס.

ולר: הגרמנים שלחו את ההורים לאושוויץ, ואת הילדים למחנה דרנסי שליד פאריס. הם ירדו מהאוטובוסים מבוהלים, שקטים מרוב פחד. הגדולים החזיקו בידי הקטנים. הם שופְּנו באולמות שהיו בהם רק מזרנים מלוכלכים, שורצים פשפשים.
האוזנר: כמה ילדים הגיעו?
ולר: בערך ארבעת אלפים.

Quintetto – 4 prisoners & Weller .45

אסירות האוחזות בידיהן "תינוקות" פונות אל וֶלֶר.

אסירה 1: דוקטור, יש ילדים שבקושי מדברים. אנחנו אפילו לא יודעות את שמותיהם.
ולר: תבחרו לכל ילד שם, כתבו אותו על פתק ותלו אותו על צווארו.
אסירה 2: הם עדיין לא יודעים לאכול בעצמם.
ולר: נסו להאכיל אותם.
אסירה 3: הם לא מסוגלים להתלבש.
אסירה 4: הם כל הזמן בוכים. הם קוראים לאימהות שלהם.
ולר: תגידו להם שעוד כמה ימים הם יראו אותן... (לשופטים) כבוד בית המשפט. כשהגעתי לאושוויץ, כעבור כמה חודשים, אף אחד מהילדים האלה כבר לא היה בחיים.

Recitativo .46

האוזנר: כבוד בית המשפט, זה האישור שהנאשם נתן לאנשיו בפאריס לשלוח את הילדים האלה אל מותם. (מושיט מסמך לשופטים)
 סרוואציוס: Herr Eichmann, האם אתה החלטת על גירוש ארבעת אלפי הילדים האלה לאושוויץ?
 אייכמן: Nein, mein Herr.. הרייכספיהרר הימלר נתן לי את ההוראה.

Recitativo .47

בית הכלא. חדר המפגשים של ההגנה עם אייכמן. אייכמן, סרוואציוס וגרוֹדָה.

גרוֹדָה: אתה בטוח שהימלר הורה לגרש את הילדים האלה לאושוויץ?
 אייכמן: אני לא הייתי נותן הוראה כזאת על דעת עצמי.
 גרוֹדָה: הסתכלתי בביוגרפיה שלו. כשנתת את ההוראה הזאת, הוא סייר בחזית המזרחית, והוא לא נתן לך משם שום הוראה. אני לא יכולה להגן על מישו ששלח ארבעת אלפים ילדים אל מותם.
 סרוואציוס: Frau גרוֹדָה, בית המשפט יפסוק אם הוא שלח אותם.
 גרוֹדָה: (בדמעות) לאיש הזה אין שום חמלה לְבְנֵי אדם. אפילו לא לילדים חסרי ישע שהופרדו מהוריהם. לכן הוא לא ראוי לשום חמלה. למרות שכל פושע ראוי להגנה, האיש הזה לא ראוי לה.
 אייכמן: כן. אני קיבלתי את ההחלטה על משלוח הילדים. דיווחתי עליה לפני הביצוע וגם אחריו. לידיעתך, אף אחד לא מחה. אף אחד לא התנגד. אף אחד לא הצטער. אף אחד לא התחרט.
 גרוֹדָה: אבל איך יכולת לקבל החלטה כזאת מבלי לחשוב עליה בעצמך?! אתה אדם. אדם יכול לחשוב. להבין. לדעת. לכן הוא יכול להבדיל בין טוב ורע, גם כאשר המנהיגים שלו מנסים לבלבל בין הטוב והרע. ברגע שחדלת לחשוב, חדלת להיות אדם. (לסרוואציוס) וגם אתה חדלת לחשוב. נדמה לך שאתה מִגֵּן רק עליו. אבל אתה מִגֵּן גם על כל השותפים שלו. מיליוני גרמנים שרואים אותך, אומרים בליבם: אם אייכמן חף מפשע, אז הידיים שלי ודאי נקיות. (יוצאת)

Recitativo .48

משרדו של בך. בך פונה לצאת. גרוֹדָה נכנסת.

גרוֹדָה: Gutten Abend. הבאתי לך ביוגרפיה של הימלר. (נותנת לו)
 כשאייכמן הורה לשלוח את הילדים מדרנסי לאושוויץ, הימלר היה בחזית המזרחית. הוא לא יכול היה לתת לו שום אישור.

- בך: (מעייין בספר) ידעתי שהוא משקר. מחר נציג את הספר לשופטים. האם מותר לשאול למה הבאת לי אותו?
- גרודה: אני לא מסוגלת יותר להגן עליו. אני חוזרת הבייתה, לדרוש מן התובע הכללי שלנו להעמיד לדין עוד פושעים כמותו. אתה יודע היטב מיהם. אני מקווה שתסכים לעזור לי.
- בך: Frau גרודה, אני נולדתי בברלין. כשהייתי ילד חוויתי שנאת יהודים נוראה. אפילו אצל השכנים שלנו. אפילו אצל הילדים שלהם...

49. Duetto Grude & Bach

- גרודה: אנחנו לא מצפים למחילה. אין מחילה על מה שהורינו עשו. אבל אם תבוא לגרמניה, תראה שרבים בינינו מנסים להיות שונים מהורינו, ולהכיר בזכויות אדם לכל אדם. אתם ראיתם אותנו בגטאות ובמחנות. אתם יכולים לספר לנו מה שאנחנו לא יודעים על עצמנו.
- בך: אני לא אבוא לגרמניה בשנים הקרובות, Meine Dame. אני לא אשב במסעדה שהמלצר בה היה שומר באושוויץ. אני לא אישן במלון שפקיד הקבלה בו היה מנהל חשבונות, או שהחדרנית הייתה שם פקידה. אני לא אסע באוטובוס שהכרטיסן בו תיקן תנורים בקרמטוריום, או ברכבת שנהג הקטר שלה הוביל את ארבעת אֶלְפֵי הילדים האלה מדרנסי.

50. Recitativo

חדר ביקורים בכלא רֶמְלֶה. ורה ואייכמן כבר יושבים משני צידי לוח הזכוכית.

- ורה: עכשיו אתה תענה לשאלות שלי בלי להתחמק.
אייכמן: עניתי בבית המשפט.
- ורה: שם שיקרת. אני רוצה לדעת מיהו האיש שחייתי איתו כל חיי, שגידלתי איתו את הילדים שלי. אני רוצה לדעת אם הייתי עיוורת או תמימה. אם רומיתי, או רימיתי את עצמי. היהודים יזמו את המלחמה הזאת?!
- אייכמן: לא אני תכננתי את "הפתרון הסופי", ורה. התוכנית הונחתה עלי. לא יכולתי לעצור אותה. קיוויתי שהמלחמה תסתיים לפני שנבצע אותה, או שמישהו מעלי יתערב ויבטל אותה. לצערי, זה לא קרה.
- ורה: ובינתיים עשית הכל כדי לשלוח עוד ועוד יהודים למחנות.
- אייכמן: את מאמינה ליהודים האלה ולא מאמינה לי?! (חובט באגרופו בקיר הזכוכית) את לא מאמינה לי? את לא מאמינה? (היא לא עונה)
!!!Aussteigen. Raus jetzt. Raus

השומרים מתגברים עליו ומוציאים אותו.

Interludio .51

תמונת מעבר: קולאז' של קטעי סרטים דוקומנטאריים המציגים את הפעולות נגד יהודי הונגריה בשנת 1944.

Recitativo .52

בית המשפט. חקירתו של אייכמן בעיצומה.

סרוואציוס:	Herr Eichmann, מה היה תפקידך בבודפשט?
אייכמן:	לתאם את זמני הרכבות היוצאות למזרח עם חברת הרכבות ההונגרית.
סרוואציוס:	ולמה נכח קצין מהיחידה שלך בכל גטו בזמן שיצא ממנו משלוח?
אייכמן:	כדי לספור את היהודים ברכבת, ולוודא שהיא יוצאת בזמן.
האוזנר:	האם רודולף הֶס, מפקד אושוויץ, ביקר אצלך בבודפשט?
אייכמן:	(בהיסוס) Ja, Mein Herr.
האוזנר:	בביוגרפיה שלו הוא כותב: "(קורא מדף)" "המחנה לא היה מסוגל לקלוט את המוני היהודים שהגיעו מהונגריה. נסעתי אל אייכמן לבודפשט, וביקשתי ממנו להקטין את מספר הרכבות לשתיים ביום. הוא התעקש שעליו לשלוח בכל יום ארבע".
אייכמן:	פעלתי על פי הוראות הרייכספיהרר הימלר, אדוני.
האוזנר:	האם קיבלת את ההוראה הזאת בכתב?
אייכמן:	Ja, Mein Herr. אבל לצערי, כל מסמכי המחלקה שלי עלו באש...
האוזנר:	כבוד השופט, הנאשם איננו יכול להציג ראיה לכך שהוא קיבל הוראה כזאת, משום שהוא לא קיבל הוראה כזאת. הוא התעקש להגביר את קצב המשלוחים בגלל תאוות הרצח שלו. רק אדם חסר מוסר, שאין לו שום נקיפות מצפון, יכול לבצע פשע כזה במסירות כזאת.

Recitativo .53

בית הכלא. לילה. חדר המפגשים של ההגנה עם אייכמן. סרוואציוס ואייכמן.

סרוואציוס:	אל תשלה את עצמך, אדולף. אם מפקד אושוויץ בא לבודפשט להתמקח איתך על מספר המשלוחים, אז לא היית פקיד קטן חסר סמכויות. גם הטענה שמילאת פקודות כבר לא משכנעת את השופטים. אנחנו חייבים למצוא דרך נוספת להגן עליך. אם השופטים יתרשמו שאתה מודה בפשעי המלחמה של הדור שלנו, כדי שהדור הצעיר ישתנה, כדי שהוא ידחה את הפשיזם, את הגזענות, את ההפרה של זכויות אדם...
אייכמן:	ישם כך אתה מגן עלי? כדי שהדור הצעיר ישתנה?
סרוואציוס:	כך אולי תצליח להציל את עצמך מתלייה.
אייכמן:	לו חשבתי שאני אשם, הייתי מתאבד בסוף המלחמה.

Aria di Servatius .54

סרוואציוס: ודאי שאתה אשם! ידעתי את זה כשהסכמתי להגן עליך. אבל הייתי מוכן להתלכלך בפשעים שלך כדי לחלץ ממך הודאה, בתקווה שאולי עוד כמה נאצים בכירים יודו ויביעו חרטה אחר כך. אבל אתה נאחז בהזיות המטורפות של הפיהרר, ומכריח אותי להגן עליהן. לא העליתי בדעתי שאעמוד בבית המשפט וְאֶקַּל בחומרת המעשים שלך. הרי אחרי שתיתלה, גם אני אצטרך לתלות את עצמי. שום גרמני הגון לא ישכור אותי לעבודה. עד יומי האחרון אני אאלץ לעבוד רק עם נאצים מתועבים כמוך. (נותן לו דף ועט) אם אתה רוצה שאני אגן עליך, אתה תכתוב לי עכשיו הודאה. Hast du gehört?!? גם אם כל מילה היא שקר!

Recitativo .55

משרדו של האוזנר. שרה פריד, האוזנר ובך כבר בעיצומו של דיון.

שרה פריד: הממשלה דורשת שבדיון על השמדת יהודי הונגריה, לא תזכירו את שתיקת בעלות הברית.

האוזנר: יהודי הונגריה שיגרו קריאות נואשות לעזרה, שרה. בעלות הברית לא טרחו אפילו לשלוח מטוסים להפציץ את אושוויץ.

שרה פריד: אייכמן עומד כאן עכשיו למשפט. לא בעלות הברית.

האוזנר: הן עומדות למשפט ההיסטוריה. מיום עלייתו של היטלר לשלטון הן ראו בגזרות נגד היהודים עניין גרמני פנימי, ולכן הן לא התערבו, ולכן הגזרות האלה הפכו מהר מאוד להשמדה. העולם חייב להבין שפגיעה בזכויות אדם היא לא עניין פנימי. שהוא חייב להיחלץ לעזרת כל מיעוט נרדף בכל מדינה.

בך: לו בעלות הברית הסכימו לקלוט יהודים, רבים מהם היו ניצלים. זה לקח לכל מדינות העולם לפתוח את שעריהן לפני פליטים.

שרה פריד: המשפט הזה לא נועד לתקן את העולם. יש כאן שני מיליון יהודים שאנחנו אחראים לחייהם, ולשם כך אנחנו זקוקים לתמיכת בעלות הברית. פליטים אחרים יצטרכו להסתדר בלעדינו. ברור? (יוצאת)

האוזנר: אנחנו לא נאשים את בעלות הברית בשום דבר. אבל העדים שלנו יאשימו. יואל ברנד, למשל..

Recitativo .56

בית המשפט. על מסך אחורי מופיעה כתובית: עדותו של יואל ברנד, חבר ועדת ההצלה הציונית בבודפשט.

- ברנד: אנשי ה-ס.ס. בבודפשט ידעו על וועדת ההצלה שלנו. הם ידעו שאנחנו מסתירים יהודים שנמלטו מפולין ומסלובקיה ומבריתחים אותם לרומניה. הם גם ידעו שרוב הכספים שלנו הגיעו מיהודי אמריקה, ולכן הם פנו אלינו, כדי שניצור קשר בינם לבין האמריקאים.
- לנדוי: לשם מה הם רצו קשר עם האמריקאים?
- ברנד: הימלר רצה להשיג הסכם הפסקת אש מאחורי גבו של היטלר. הוא תכנן להתחיל דרכנו משא ומתן על הצלת יהודים, ולהמשיך אחר כך במשא ומתן מדיני.
- האוזנר: מר ברנד, איזו עסקה הציע לך הנאשם בשמו של הימלר?
- ברנד: כשנכנסתי אליו למשרד, הוא קם ואמר: אני פתרתי את בעיית היהודים בגרמניה, באוסטריה, בפולין, בצ'כוסלובקיה, ביוון. עכשיו תורכם. אני מוכן למכור לך מיליון יהודים. מהונגריה, פולין, אוסטריה, טרזיינשטט, אושוויץ. נשים שמסוגלות ללדת. גברים שמסוגלים להוליד. זקנים. ילדים. דם תמורת סחורה. סחורה תמורת דם. שאלתי: באיזו סחורה אדוני מעוניין? עשרת אלפים משאיות, הוא אמר. מאיפה אנחנו יכולים להשיג עשרת אלפים משאיות? היהודים שולטים באמריקה. אם נשרוף עשרים אלף יהודים בכל יום, האמריקאים יתנו. מחר תטוס לטורקיה, תיפגש עם השגריר האמריקאי. ממחר יישלחו בכל יום שנים עשר אלף יהודים לאושוויץ. הסכם עם האמריקאים הוא חבל ההצלה שלהם.
- האוזנר: ומה קרה כשהגעת לטורקיה?
- ברנד: יצאתי לפגישה עם השגריר האמריקאי. אבל ברגע שעליתי לרכבת, נעצרתי בידי המשטרה. שיחדתי קצין, ונסעתי לסוריה כדי לבקש את עזרת היהודים בארץ ישראל. מיד אחר כך נעצרתי בידי הבריטים. ובכל יום האיש הזה המשיך לשלוח שנים עשר אלף יהודים לאושוויץ.
- האוזנר: תודה רבה, מר ברנד. **(לאייכמן)** אם רצית כל כך לקדם את העסקה, כפי שאתה טוען, למה המשכת לשלוח יהודים לאושוויץ, כאשר ידעת שהם נרצחים שם?
- אייכמן: ההחלטה על המשלוחים הייתה של הרייכספיהרר.
- האוזנר: הימלר רצה להכשיל עסקה שהוא עצמו יזם?
- אייכמן: הבריטים והאמריקאים הכשילו אותה, Mein Herr.
- האוזנר: **(נוטל דף)** כבוד בית המשפט, בפגישה בין הימלר לנאשם, הוא גער בו על שהפר את הוראותיו. "עד עכשיו רצחת יהודים, עכשיו אני זקוק להם חיים". הימלר היה מוכן לשחרר מיליון יהודים כדי להציל את גרמניה מחורבן. הנאשם רצה לחבל בעסקה הזאת. לכן הוא המשיך לשלוח את יהודי הונגריה לאושוויץ. ולכן הם נספו.

57. Duetto – Eichmann & Vera

חדר ביקורים בכלא רמלה. לילה. ורה ואייכמן יושבים משני צידי לוח הזכוכית. השיחה מתנהלת באמצעות מיקרופונים ואוזניות. שומר מוסר לאייכמן ספר תנ"ך.

ורה: זה התנ"ך שהיה של אבא שלך.
אייכמן: בשביל מה הבאת לי אותו?
ורה: כדי שתקרא בו.
אייכמן: עכשיו?
ורה: דווקא עכשיו.
אייכמן: לא ידעתי שאכפת לך כל כך.
ורה: אתה בעלי ואני רוצה אותך חי. גם הילדים זקוקים לך. אם תקרא בתנ"ך, תתחיל להאמין, ואלוהים יציל אותך ממה שעשית בהונגריה. האלוהים שלך גדול מכדי להתעסק בבעיות שלי.
ורה: אם תתפלל אליו הוא ימחל לך וירכך את לב השופטים.
אייכמן: דווקא עכשיו אני ארמה את עצמי? (קורע את התנ"ך)
ורה: Was machst du? ככה תקבל ממנו מחילה!
אייכמן: את מאשימה אותי בפשעים בהונגריה, מבלי להבין מה קרה שם. כולנו ידענו שהמלחמה אבודה, ולא יכולנו לשאת את המחשבה שהיהודים יחזרו לגרמניה. שהם יטיילו ברחובות הערים שלנו. יגורו בבתים שלנו. יגדלו את הילדים שלנו. יחללו את הנשים שלנו. לכן רצינו לחסל אותם. לא רק אני. כל גרמני שהיה שם. השופטים לעולם לא יבינו כמה קשה הייתה לנו התבוסה. כמה היא קשה לנו עד היום.

58. Aria di Fleishman

בית המשפט. על מסך אחורי מופיעה כתובית: עדותה של אביבה פליישמן מבודפשט.

פליישמן: ב-4 בנובמבר תלו ההונגרים מודעות בשכונות של בודפשט. כל היהודים מגיל שש עשרה עד שישים הצטוו לצאת. הז'נדרמים הוליקו אותם ברגל לכיוון אוסטריה. במשך שלושה שבועות נשלחו חמישים אלף יהודים "לבנות ביצורים עבור הגרמנים".

שיירת יהודים צועדת על הבמה. ביניהם בני משפחתה של פליישמן. אימה מוליכה את אביה העיוור. שוטר הונגרי יורה בו. בת דודה שבהיריון מתקשה ללכת. שוטר יורה גם בה. אימא שלה מתעייפת וכורעת על האדמה. שוטר יורה גם בה.

פליישמן: הגענו לגבול באפיסת כוחות. הז'נדרמים השליכו אותנו במחסן של בית חרושת. אף אחת מאיתנו לא הייתה מסוגלת לעבוד. גססנו שם עד סוף המלחמה. רק בודדות ניצלו.

העדה מתקשה להמשיך בעדותה. שוטר מסייע לה לרדת מדוכן העדים.

Recitativo .59

האוזנר: כבוד בית המשפט, הלהט של אייכמן בהשמדת יהודי הונגריה מעיד על הלהט שלו בהשמדה בכל אירופה. הוא לא היה פקיד צייתן. הוא אדם מפלצתי שהורעל בשנאת יהודים. הוא נאבק בקנאות מטורפת לרצוח כל יהודי שיכול היה להניח עליו את ידיו. הטענה שהוא מילא פקודות, איננה מנקה אותו. שום חוק בשום מדינה לא מתיר לבצע פקודות לרצח עם. ברגע שהוא מילא אותן, הוא נעשה לאויב המין האנושי, הוא וכל שותפיו, אותם נלכוד, ונעמיד לדין. אני מבקש מבית המשפט לגזור על האיש הזה עונש מוות.

סרוואציוס: כבוד בית המשפט, הנאשם היה קצין זוטר. לא היה בכוחו לבצע את המעשים המיוחסים לו. הוא מילא פקודות. בעולם החולה שבו הפקודות האלה היו חוקיות, הוא לא יכול היה לראות שהן בלתי חוקיות. הוא היה עיוור לאי החוקיות שלהן, כי הוא היה תוצר של Antisemitismus בת אלפיים שנה באירופה. כי הוא ביצע את רצון הרוב הגדול של הגרמנים.

אייכמן: כבוד בית המשפט, אני לא מבקש רחמים. אני מוכן לתלות את עצמי, כדי להרתיע Antisemiten ברחבי העולם. השמועות שהייתי אחראי על ביצוע "הפתרון הסופי" הן חסרות שחר. חטאי הגדול הוא שלא היה בי אומץ לסרב לפקודות שקיבלתי. אבל למי בגרמניה היה אומץ? כולם צייתו. כל מי שנשבע לפיהרר ויתר בכך על אישיותו, על הבנתו, על השיפוט העצמי שלו. לו קיבלתי אז פקודה לשלוח למוות את ילדיי, הייתי מבצע אותה. לא רדפתי יהודים מתוך תאוה לחיסולם. התביעה לא הצליחה להצביע אפילו על יהודי אחד שהרגתי.

לנדוי: תודה רבה לתביעה ולהגנה. בכך תם שלב העדויות, החקירות והסיכומים. בית המשפט יפרסם בקרוב את מועד הקראת פסק הדין.

שמש: בית המשפט!

Recitativo .60

משרד הקנצלר בבון. גְּלוֹבְּקֶה ואנה פוגל.

אנה פוגל: הישראלים נענו לכל הדרישות שלנו, Mein Herr. אני חושבת שהגיע הזמן לבטל את הסנקציות שהטלנו עליהם.

גְּלוֹבְּקֶה: בהחלט. אבל לפני כן עליהם להתחייב שלא יצודו יותר פושעים נאצים, ולא ינהלו יותר משפטים נגדם. המשפטים האלה הם עניין פנימי שלנו.

אנה פוגל: אם תעלה דרישה כזאת, אדוני. כל אדם יבין שאתה מפחד שהישראלים יצודו אותך, ויעמידו אותך לדין בירושלים.

גְּלוּבָקָה: אני לא מוכן לשמוע ממך רמזים כאלה! **(פוגל פונה לצאת)** חכי רגע.
(פוגל עוצרת) אם ממשלת ישראל תיתן לנו את ההתחייבות הזאת, אני
 אפרוש. כבר שוחחתי על כך עם הקנצלר. רבים מן הבכירים ששירתו
 בממשלת הרייך יפרשו אחרי.
 אנה פוגל: גם הם רוצים להבטיח את עצמם מפני העמדה לדין בישראל.
 גְּלוּבָקָה: אני לא מתכוון להתחמק מאחריות למעשיי בממשלת הרייך. אם התובע
 הכללי שלנו יחליט להעמיד אותי לדין, אני אגן על עצמי בבית משפט
 גרמני, ואפריך את כל הטענות נגדי.

61. Recitativo

חדר ביקורים בכלא רֶמְלֶה. יום. ורה וסרוואציוס מציידו האחד של לוח הזכוכית,
 אוזניות כבר לראשיהם. שני שומרים גוררים את אייכמן אל החדר ומושיבים אותו
 על כיסא מציידו השני של הלוח. למרות התנגדותו, הם מניחים עליו אוזניות.
 ורה: השופטים ביקשו ארכה. הם עדיין מתלבטים, אדולף.
 סרוואציוס: ההודאה והחרטה שלך הכריחו אותם לשקול שוב את ההחלטה שלהם.
 אם הם בכל זאת ירשיעו אותך, נערער לבית המשפט העליון.
 אייכמן מסיר בחטף את האוזניות שלו ומנסה לקום ולצאת. השומרים מושיבים אותו.
 ורה: אני אישאר איתך כל הזמן. יהיו לנו לפחות עוד כמה חודשים יחד. אני
 אבקר אותך יום-יום. אני אביא הנה את הילדים.
 סרוואציוס: השופטים בערעור ישפטו אותך על מה שאתה עשית. לא על מה
 שגרמניה עשתה.
 ורה: אתה לא יכול להיות השופט של עצמך. בטח לא התליין של עצמך.
 השופט האחרון הוא האלוהים.

62. Aria di Eichmann

אייכמן: אני לא אחיה בחסדי היהודים. אני לא אבקש מהם רחמים. גם השופטים
 בעליון הם יהודים, והם יבקשו נקמה כמו כל יהודי. הייתי צריך לתקוע
 לעצמי כדור בראש בסוף המלחמה, לא להסתתר ולא לברוח, ולא לתת
 ליהודים הארורים האלה את הסיפוק לתלות אותי.

Recitativo .63

משרדה של שרה פריד. נכנס האוזנר, תיק מסמכים בידו.

שרה פריד: ברכות על נאום הסיכום שלך, גדעון. בן גוריון כבר כתב לך מכתב הוקרה. **(נותנת לו)**

האוזנר: על שמילאתי את חובתי? חבל על הדיו. פעלתי על פי מצפוני. המשפט הזה הוא רק התחלה. **(מוציא מסמך)** עכשיו הגיע תורם של פושעים נוספים. בראשם ד"ר יוזף מנגלה שמסתתר בברזיל.

שרה פריד: לצערי, מנגלה לא נמצא היום בראש סדר העדיפויות שלנו.

האוזנר: מנגלה הוא הביטוי הכי זועתי של הרוע האנושי. הוא עשה את הסלקציות באושוויץ. ביצע ניסיונות רפואיים בילדים. בתאומים.

שרה פריד: אנחנו מעדיפים להתמקד בבניין העתיד, ולא בחיטוט בעבר.

האוזנר: אני אעלה את הנושא לדיון בממשלה. **(פונה לצאת)**

שרה פריד: חכה. **(האוזנר עוצר)** הגרמנים התנו את המשך מימון הכור שלנו בהתחייבות שלא נרדוף יותר פושעים נאצים ולא נעמיד אותם לדין. והתחייבתם?! ההתחייבות הזאת מנוגדת למחויבות שלנו לנשפים. גם לניצולים. אנחנו צריכים לרדוף את כל פושעי מלחמה ולשפוט אותם. המשפטים האלה יחייבו את מדינות העולם לבחון את הרוע שבתוכן, ואת הלגיטימציה שהן נותנות לו.

שרה פריד: ישראל לא עוסקת בשיקום המוסרי של העולם. הפושעים האלה ימותו תוך כמה שנים וישכחו, ואנחנו נמשיך להיאבק על חיינו במזרח התיכון המדמם הזה. וכדי לשרוד כאן אנחנו זקוקים לכור גרעיני.

האוזנר: לא רק לכור גרעיני.

שרה פריד: אתה היועץ המשפטי לממשלה, ואתה תפעל על פי הוראותיה.

האוזנר: אני אמלא את הוראותיה, אבל אני אמלא גם את חובתי כאדם וכיהודי, דווקא בגלל שהיינו קורבנות הרוע הכי מפלצתי בתולדות האנושות, אנחנו חייבים להמשיך להיאבק בו. **(יוצא)**

Coro e Solista .64

בית המשפט. השופטים, צוות התביעה, הסנגור והנאשם במקומותיהם. שרה פריד, גלובקה ואנה פוגל עוקבים אחרי הישיבה ממשרדיהם. השופט מכה בפטישו.

לנדוי: הנאשם יקום. **(אייכמן קם)** אדולף אייכמן, בית משפט זה מוצא אותך אשם בפשעים נגד העם היהודי ונגד האנושות, ובפשעי מלחמה. לאור זאת, אנו דנים אותך, אדולף אייכמן, למיתה.

שמש: בית המשפט!

כל הנוכחים קמים. השופטים פונים לצאת, אך אייכמן מתפרץ כלפי השופט.

Aria di Eichmann .65

אייכמן: אני בז לפסק הדין שלך. אני הולך אל מותי בלי פחד. ראיתי מתים כה רבים, עד שהמוות נעשה לי קולגה. אין בי צער ואין בי חרטה. אני רע כמו כל אדם שיכול להרוג. בעולם בו אפשר לשלוח מיליונים אל מותם, אין מוסר. אין חטא ואין צדק. באושוויץ נחנק בגז האדם הנעלה ביותר... לכן לא האמנתי באדם. גם לא באלוהים. האמנתי שאני שייד לגזע עליון כדי להאמין בעצמי. האמנתי גם בפיהרר כדי להאמין בעצמי. כדי לבטוח בכוחי. ובמותי אני מקדש את הרוע שהקדשתי לו את חיי, בסיפוק עצום שהצלחתי לשלוח מיליונים אל מותם...

השוטרים מוציאים אותו החוצה. אור על האוזנר והמקהלה.

Finale – Coro, Hausner e tutti Solisti .66

מקהלה: הוא ערער. הערעור נדחה. הוא ביקש חנינה מן הנשיא. הבקשה סורבה. הוא נתלה. אפרו פוזר בלב ים, כדי שלא יהיה לו קבר ומצבה על פני האדמה. הצדק נעשה.

האוזנר: הוא נתלה, אבל מאות פושעים ממשיכים להפיץ רוע כמותו. ובצל הרוע הזה, גם הרוע המקנן בנו זוקף מדי פעם את ראשו. בגאווה. בלי שום מורא ופחד. ומדי פעם אנחנו מתפתים לציית לו ולהרוג בשמו.

מקהלה: הוא אורב לנו על כל צעד ושעל, מסתתר בליבותיהם של מדינאים אכזריים, מפקדי צבא קנאים, ואנשי דת קדושים בעיני עצמם, שאינם מכירים בזכות הנעלה של האדם לחיים.

האוזנר: האלוהים, מלא החסד והרחמים, מת, ואיתו מתו חסדו ורחמיו. האדם נותר בלעדיהם. הוא לא מצליח להביס את הרוע שבו. וכך ממשיך הרוע הזה להכות בנו. מיליונים רבים נרצחים בשם מילים ריקות...

מקהלה: עכשיו אנחנו כבר רואים כמה רוע יש בנו. אנחנו לא מסוגלים לדכא אותו בו ולהינצל ממנו. מדי בוקר אנחנו מתעוררים בפחד שמא הוא הופיע, והוא כבר זומם מזימות. אנחנו מתפללים שלא נהיה הקורבנות, ומקווים שלא נהיה הרוצחים.

END